

Diagnosi i valoració

L'avaluació dels aprenentatges: anàlisi de la informació, diagnosi i valoració

L'avaluació dels aprenentatges constitueix l'element clau per justificar la qualitat de l'educació. Actualment tothom accepta el caràcter retroalimentador dels processos instructiu i educatiu i el seu paper central en la gestió de la millora de l'activitat de l'alumnat, del professorat i de l'escola.

L'acceptació d'aquesta funció d'eix vertebrador de la qualitat implica assolir canvis en profunditat en la concepció de l'avaluació, en el seu discurs i, sobretot, en les pràctiques avaluatives que es duen a terme en el context escolar.

La LOGSE va representar una transformació important en el pensament i la cultura avaluativa del nostre professorat, de manera que en la nostra indagació hem pogut constatar fets com els següents:

- El professorat concedeix una gran importància a l'avaluació dels aprenentatges de l'alumnat i dedica una gran part de l'esforç a aquesta tasca i a la seva pròpia formació en el tema.
- Els professors coneixen, majoritàriament, el discurs avaluatiu i l'assumeixen intel·lectualment.
- L'ampliació de les modalitats avaluatives és un fet habitual en l'activitat dels professors. L'avaluació inicial o diagnòstica constitueix una pràctica molt comuna juntament amb la modalitat sumativa. No succeeix el mateix amb la formativa.
- Les juntes d'avaluació han passat a complir un paper molt important en el marc de l'activitat avaluativa dels centres.

- La majoria dels professors dissenyen i usen sistemes propis de recollida d'informació avaluativa de gran vàlua, encara que no sempre s'ajusten a criteris científics o de sistematicitat prou definits.
- La majoria dels centres tenen criteris avaluatius consensuats. Habitualment estan establerts en l'àmbit del cicle en els centres de primària i a nivell de departament en els de secundària.
- Els sistemes d'informació escrita als pares i als alumnes s'han enriquit molt en els darrers anys amb la inclusió de més informació, més variada i de caràcter més qualitatiu.

Malgrat això, la realitat que hem trobat també estava caracteritzada pels aspectes següents:

- L'absència d'un model global d'avaluació de l'alumnat.
- Una avaluació no explícita i clarament vinculada a objectius d'aprenentatge prèviament establerts.
- Una avaluació mancada de reflexió i explicitació respecte del procés d'elaboració o selecció dels instruments que usa per recollir d'informació.
- Una avaluació controlada exclusivament pel professorat, sense, pràcticament, cap mena de participació de l'alumnat ni d'altres agents involucrats.
- Una avaluació concebuda com a tasca individual de cadascun dels professors sense cap mena de model d'acció cooperativa.
- Una avaluació deficientment regulada pel que fa als drets i deures de l'alumnat i del professorat.
- Una avaluació deslligada dels processos de gestió de la qualitat de la docència i del centre.
- Una avaluació poc compromesa amb els processos de desenvolupament de les habilitats transversals fonamentals per afavorir l'equilibri personal i la integració social de l'alumnat.
- Una avaluació no orientada a l'anàlisi i construcció d'aquelles competències bàsiques necessàries per a la resolució de problemes de la vida real.
- Una avaluació allunyada dels principis que informen el tractament de la diversitat de l'alumnat.
- Una avaluació transmesa i expressada a les famílies en uns termes que no proporciona el tipus d'informació més adient per intervenir adequadament en l'educació dels seus fills i filles i que tampoc no els ajuda a prendre decisions per millorar.

L'orientació i l'acció tutorial: anàlisi de la informació, diagnosi i valoració

En el context social actual, l'orientació i la tutoria s'han convertit en factors nuclears de la tasca educativa. No es pot concebre la missió de l'escola en termes bàsicament instructius; la diversitat i complexitat de l'entorn social i les cada cop més acusades limitacions familiars exigeixen respostes variades i flexibles davant de situacions cada cop més difícils de reconduir. Cal construir, sens dubte, i com a responsabilitat inherent a l'escola, respostes argumentades i sostingudes des de principis educatius globals.

L'escola, si es vol constituir com a espai mínimament protegit de les tensions del sistema, ha de generar complicitats entre tots els agents que operen en el marc educatiu i en l'entorn social i evitar el dramatisme de les fraccions que sovint es produeixen en la societat, les quals, quan es reproduïxen en l'àmbit escolar, impedeixen, de vegades violentament, tota acció educativa sostinguda i sostenible.

L'orientació implica una acció conjunta, global i integrada del sistema educatiu i la comunitat educativa. Consisteix en un procés fonamentalment educatiu d'ajuda a l'alumnat, concretat en les seves línies mestres en el Pla d'Acció Tutorial, i que abasta tots els aspectes del seu desenvolupament.

Hem pogut constatar mitjançant la nostra aproximació a la realitat dels centres i als serveis educatius percepcions i pràctiques com les següents:

- Els centres i el professorat valoren com a molt necessària la tasca orientadora i tutorial.
- La majoria dels centres tenen per escrit el corresponent pla d'acció tutorial.
- Els centres acostumen a tenir incorporades les figures del mestre/a d'educació especial en la primària i del psicopedagog/a en la secundària.
- Tots els grups classe tenen assignat almenys un tutor.
- Bàsicament disposen, per al desenvolupament de la tasca, d'una hora per a la tutoria en grup i d'una altra per a la personal.
- Existeixen, repartits per tot el territori, els equips d'assessorament psicopedagògic, que desenvolupen tasques de diagnòstic, teràpia als alumnes i assessorament als centres.
- Els equips directius estan plenament convençuts de la importància de la tutoria.

- La majoria dels centres fan servir la tutoria per impartir un conjunt de temes de caràcter formatiu transversal.
- Tots valoren molt positivament l'acció tutorial per a la resolució de conflictes i per a l'orientació acadèmica i professional.

Com a contrapartida, també hem pogut observar:

- El caràcter burocràtic de molts plans d'acció tutorial.
- La precarietat del sistema de selecció dels tutors.
- La manca de temps i recursos per al desenvolupament de la tutoria.
- La inexistència de departaments d'Orientació en els centres que dinamitzin la tutoria a tots els nivells del sistema.
- La manca de coordinació entre els diferents estaments que operen en l'acció tutorial.
- La falta d'implicació del professorat no directament involucrat en les tutories.
- L'absència en el currículum d'elements d'acció tutorial.
- L'allunyament de les famílies en els processos tutorialis.
- La insatisfacció interna dels membres dels equips d'assessorament psicopedagògic davant la naturalesa de la seva funció, davant l'estructura que tenen i davant els recursos de què disposen.
- La insatisfacció dels centres pels serveis que reben dels esmentats equips d'assessorament psicopedagògic.
- El sentiment de manca de formació específica que manifesten els tutors davant la seva funció.
- La manca de cobertura legal per tal de vehicular accions d'ajuda als centres i a l'alumnat per part dels serveis comunitaris.
- El desconeixement i la descoordinació que hi ha entre els tutors i els esmentats serveis, que impedeixen accions efectives i eficients amb l'alumnat.